

ВИКОРИСТАННЯ ПІДВІСНОЇ ТЕРАПІЇ ДЛЯ ПОСТІНСУЛЬТНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ФУНКЦІЙ РУК ТА НІГ

Валентина Буйвало

*викладач-стажист кафедри фізичної терапії,
ерготерапії та спортивної медицини*

Валентина Войтенко

*викладач-стажист кафедри фізичної терапії,
ерготерапії та спортивної медицини*

Сумський державний університет (Україна)

Інсульт – гостре порушення мозкового кровообігу, що призводить до пошкодження і відмирання його клітин. Його вважають справжньою катастрофою нашого часу водночас із захворюваннями серцево-судинної системи. Інсульт посідає перше місце серед причин інвалідизації населення. Наслідки інсульту залежать від ділянки мозку, в якій сталося пошкодження кровообігу. Що більшою є ділянка відмирання клітин, то серйозніші наслідки інсульту. Зокрема, це повний або частковий параліч, порушення чутливості, втрата зору, порушення мови та письма, втрата або розлад пам'яті [1, с. 8–17].

Залежно від локалізації і розміру морфологічних змін мозку, отриманих під час інсульту, клінічна картина і рухові розлади можуть суттєво різнитися між собою. Поряд із типовими паралічами і парезами під час уражень пірамідального шляху можна спостерігати також зміну чутливості, порушення мовлення, просторову перцепцію, відхилення психічного статусу (розгубленість, емоційна лабільність, депресія, підвищена дратівливість тощо), інконтиненція та інше [4, с. 187–194].

Реабілітація хворих, які мали інсульт, – це максимально повне відновлення втрачених під час ураження центральної нервової системи функцій і пристосування пацієнтів до наявних дефектів. Фізична реабілітація та відновлення після інсульту містить: медикаментозну терапію, кінезіотерапію, пасивну та активну гімнастику, масаж, фізіотерапію, механотерапію, ерготерапію.

Багато фахівців лікують рухом, використовують для цього кінезіотерапію. Це принципово новий підхід у реабілітації після інсульту, а також після інших захворювань, без ліків та операцій. Підвісна терапія (кінезіотерапія) має велике значення для відновної реабілітації після інсульту. Під час такого витягнення верхніх та нижніх кінцівок стимулюються рецептори м'язів

та інших тканин, завдяки цьому посилюється імпульсація в кору головного мозку. Реабілітація після інсульту полягає саме у цьому принципі, оскільки кінезіотерапія дає змогу відновити повноцінну працездатність після інсульту.

Реабілітаційна кабіна є важливим елементом відновного лікування під час проведення кінезіотерапії для постінсультних хворих. Підвісна терапія – це система навантаження опорно-рухового апарату в стані невагомості для збільшення сили м'язів, відновлення амплітуди рухів, нормалізації тону, поліпшення балансу та координації рухів, лікування парезів та паралічів, пристосування хворих до навичок самообслуговування. Реабілітаційна клітка з підвісами – це комплекс для фізичної реабілітації у разі захворювань головного та спинного мозку, периферичної нервової системи, після перенесених інсультів та травм [3, с. 45–68].

Можна використовувати повне підвішування, активні вправи з дозованим опором, а також активні вправи з підтримкою та використанням системи блоків і вантажів, еластичних шнурів. Універсальну кабіну для підвісної терапії можна використовувати для 2 різних методів: 1) система блоків і підвісок із використанням реабілітаційної кушетки або крісла; 2) система динамічної підтримки в клітці «Павук» з використанням поясу і еластичних шнурів.

За допомогою унікального методу підвісної та блокової терапії (кінезотерапії) можна розвантажити м'язи, наблизившись до стану невагомості, а за потреби ефективно навантажити їх. Підвісна терапія сприяє зміцненню м'язів та є ефективною навіть у тих випадках, коли пацієнт не може самостійно пересуватись у просторі. Такого ефекту досягають застосовуючи систему підвісів, під час чого пацієнт може рухатись без страху падіння. За допомогою системи підвісів можна максимально розвантажити і розслабити різні групи м'язів і цим значно зменшити больовий синдром.

Конструкцію представлено у вигляді металевого каркаса з комплексом еластичних тяжів різних розмірів, один кінець яких кріплять до решітки, а інший має манжету для утримання пацієнта. Завдяки можливості регулювання довжини тяжів у кожному клінічному випадку створюється певна сила та її направлення на окремі ділянки тіла, що дає змогу підвішувати хворого, забезпечуючи необхідне навантаження на певні групи м'язів або ж їхнє розслаблення. Металеву реабілітаційну клітку використовують, щоб робити низку вправ із фізичної реабілітації, які тренують ослаблені м'язові структури, що значно підвищує рівень їхнього функціонування [4, с. 16–25].

У комплексі лікувальних вправ у реабілітаційній клітці застосовують лікування положенням, або постуральні вправи. Вони полягають у спеціальному розташуванні тіла або кінцівок із використанням усіляких пристосувань підвісної терапії. Вона є ефективною в ранній постінсультний період й

за тривалого постільного режиму. Суть підвісної терапії – у тому, що хворий поступово займає нормальне вертикальне положення за допомогою спеціального поворотного стола, на якому його фіксують прив'язними ремнями. Стіл має точне градування нахилу повороту. Виконання гімнастики є можливим навіть у разі глибоких парезів ніг і м'язів тулуба.

Підвісна терапія дає змогу хворому перебувати в напіввертикальному й вертикальному положеннях, що має велике значення для поліпшення функції сечового міхура, у якому виникають нормальні позиви до сечовипускання саме у вертикальному положенні; тренувати функції вестибулярного апарату, серцево-судинної системи, особливо судин ніг, що попереджує тромбофлебіти й іншу патологію вен [2, с. 33–35]. Водночас тренується весь опорно-руховий апарат – кістки, зв'язки, суглоби, м'язи, при цьому виникає й відволікальний ефект: зменшується біль, запаморочення, нудота, відчуття серцебиття, відбувається зниження артеріального тиску, якщо він був підвищений. Підвісна терапія є ефективним методом плавного переходу від постільного режиму до стояння й ходьби. Її можна проводити 2–3 рази на день.

Отже, реабілітація після інсульту повинна починатися з моменту стабілізації фізичного стану пацієнта, ще в лікарні. Ранній початок реабілітаційних заходів – один із принципів фізичної реабілітації. Реабілітація після інсульту за допомогою підвісної терапії – це комплекс заходів, спрямованих на пом'якшення його наслідків, попередження ускладнень, тренування кардіореспіраторної системи й відновлення рухових функцій хворого. Реабілітаційна клітка допомагає досягти зниження патологічно підвищеного м'язового тону, збільшення сили м'язів (що означає зменшення ступеня парезу), попередження й усунення патологічних співдружних рухів, відновлення побутових і професійних навичок.

Список використаних джерел

1. Винничук С. М. Поиск новых подходов к лечению острого ишемического инсульта / С. М. Винничук, М. М. Прокопів, Т. М. Черненко // Неврологический журнал. – 2010. – № 1. – С. 8–17.
2. Гехт А. И. Лечение и реабилитация больных инсультом в восстановительный период / А. Б. Гехт, Е. И. Гусев. // Доктор. – 2008. – № 3. – С. 33–35.
3. Гольдблат Ю. В. Медико-социальная реабилитация в неврологии. – СПб: Политехника, 2006. – 330 с.
4. Елифанов В. А. Реабилитация больных, перенесших инсульт. – М.: Медпресс-информ, 2006. – 246 с.